

บทที่ ๕

สรุปผล

การวิเคราะห์วาทกรรมคำลีเกของครุฑวิ เทียงแท้: ศิลปินดีเด่นสาขาศิลปะการแสดงด้านนาฏศิลป์พื้นบ้านของจังหวัดพิษณุโลก ในครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น ๒ ประเด็น โดยในประเด็นแรกเป็นการวิเคราะห์รูปแบบของวาทกรรมคำลีเกของครุฑวิ เทียงแท้ ในภาพรวมในแง่ที่ว่า คำลีเกดังกล่าวได้ปรากฏวาทกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสรุปรวมได้ทั้งสิ้น ๕ รูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย ๑) วาทกรรมการเมือง ๒) วาทกรรมเพศสภาพ ๓) วาทกรรมการศึกษา ๔) วาทกรรมอิงศาสนา (บาป บุญ คุณ โทษ) และ ๕) วาทกรรมเชิงสังคม กล่าวได้ว่า วาทกรรมเหล่านี้ได้มีความสอดคล้องและเกี่ยวโยงกันอย่างมีนัยยะ โดยมีภาษาเป็นสื่อสะท้อนให้เห็นความคิด ทศนคติ และสภาพความเป็นอยู่ในสังคมในสมัยนั้น ๆ ดังจะกล่าวโดยสรุป ดังต่อไปนี้

หลักฐานที่ปรากฏในคำลีเกในรูปแบบวาทกรรมการเมืองที่สะท้อนให้เห็นถึง การให้ความสำคัญกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้งในด้านการเมืองและการปกครอง กล่าวคือ เป็นทั้งประมุขที่มีอำนาจสูงสุดใน การปกครอง เป็นผู้ที่มีความเสียสละ กล่าวหาญ อันเป็นคุณสมบัติเป็นผู้นำประเทศที่จะสามารถนำพาประเทศให้สามารถพ้นฝ่าอุปสรรค ทั้งในด้านศึกสงครามและวิกฤตต่าง ๆ ตลอดจนสามารถนำพาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ นอกจากนี้ ในวาทกรรมการเมืองยังสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นชาตินิยมและความภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมและประเพณีของไทยว่าโดดเด่นไม่แพ้ชาติใด

สำหรับในวาทกรรมเพศสภาพที่สะท้อนมาจากคำลีเกในบางส่วน สามารถกล่าวได้ว่า เพศสภาพที่มีคุณสมบัติความเป็นผู้นำมากที่สุดคือเพศชาย ซึ่งได้เปรียบในด้านสรีระที่มีความแข็งแกร่งกว่าเพศหญิงซึ่งมีสรีระเหมาะกับการเป็นแม่บ้านแม่เรือนมากกว่า จึงได้มีการเปรียบเทียบผู้หญิงกับดอกไม้ที่มีความสวยงาม อ่อนช้อย น่าทะนุถนอม เช่น คำเปรียบเปรยร่างกายของผู้หญิงในเพลงแขกตาเสือ ความว่า “โอ้งามนั้ภักคินีของพี่เอ๋ย อยากรจะเซยชมน้องประคองขวัญ ดูผิวเนื้อดั่งกับเงือกกระแจจะจันท์ ทั้งสองถันชูออกดั่งดอกบัว” เป็นต้น

วาทกรรมการศึกษาเป็นอีกวาทกรรมหนึ่งที่พบในคำลีเกครุฑวิ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ได้มีการให้ความสำคัญและให้ตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษาหาความรู้ ทั้งนี้ ได้หมายรวมถึงวิชาความรู้ทางด้านเวทมนต์ และไสยศาสตร์ด้วย นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นถึงการสร้างความตระหนักรู้และยึดปฏิบัติในเรื่องการกตัญญูต่อครูบาอาจารย์และผู้ถ่ายทอดหรือให้ความรู้แก่ตนอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากก่อนการแสดงลิเกทุกครั้งผู้แสดงทุกคนจะไหว้ครูก่อนขึ้นเวที รวมทั้งมีการร้องบทไหว้ครูก่อนบพอื่นเสมอไป

วาทกรรมรูปแบบต่อไป เป็นวาทกรรมสะท้อนผลของบาป บุญ คุณ โทษ หรือเรียกว่า วาทกรรมอิงศาสนา ดังผลที่ได้วิเคราะห์ให้เห็นจากคำลีเกในบทต่าง ๆ ซึ่งภาษาที่ใช้สามารถสะท้อนให้เห็นความเกี่ยวข้องกับศาสนาในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ความเชื่อเรื่องผลของกรรม ความเชื่อเรื่องผีหรือวิญญาณ ความเชื่อเรื่องอำนาจวาสนาและบุญเก่า ความเชื่อเรื่องพรหมลิขิต ความเชื่อเรื่องแม่พระธรณี และความเชื่อเรื่องความกตัญญูและผลของความกตัญญู เป็นต้น

วาทกรรมรูปแบบสุดท้าย คือ วาทกรรมเชิงสังคม โดยถ่ายทอดผ่านภาษาที่สะท้อนให้เห็นวิถีความเป็นอยู่ของผู้คนในแต่ละสังคม รวมถึงแสดงให้เห็นค่านิยมและทัศนคติของคนในสังคม ตลอดจนสภาพของวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายในเรื่องของเชื้อชาติและศาสนา หรือเรียกได้ว่า สังคมไทยเป็นสังคมแบบ “พหุวัฒนธรรม” นั่นเอง

และในประเด็นที่สอง การวิเคราะห์คุณค่าของวาทกรรมคำสอนที่ปรากฏอยู่ในตัวบทคำร้องเถียงของ ครูทวี เทียงแท้ พบว่า วาทกรรมคำร้องดังกล่าวนั้นแฝงไว้ด้วยคุณค่าของวาทกรรมคำสอนซึ่งสามารถจำแนก ออกเป็น ๔ ประการ ได้แก่ ๑) คุณค่าทางอารมณ์ เช่น อารมณ์รัก อารมณ์กลัว อารมณ์แค้น อารมณ์เศร้า เป็นต้น ๒) คุณค่าทางปัญญา ที่ส่งผลให้ผู้ชมได้รับความรู้หรือมีความรอบรู้เพิ่มมากขึ้น เกิดสติปัญญา การรู้เท่าทัน และยังเป็นการเปิดโลกทัศน์ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งทำให้เกิดทัศนคติที่ดีในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นหรือการ ดำรงชีวิตในสังคมได้อีกด้วย ๓) คุณค่าทางศีลธรรม โดยเฉพาะในเรื่องของความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นสิ่ง สำคัญที่มนุษย์ทุกคนพึงมี เป็นต้น และ ๔) คุณค่าทางวัฒนธรรม ในด้านนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดในเรื่อง คุณค่าของวาทกรรมคำเถียงในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ เป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ในการ จดจรรวเรื่องราวทางสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี รวมทั้งเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่ สะท้อนให้เห็นถึงศิลปะการใช้ภาษาเพื่อให้เกิดการจดจำได้ง่าย และฝึกให้มีไหวพริบซึ่งส่งผลโดยตรงกับ นักแสดง นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นผู้สืบทอด “ความเป็นชาติ” ในด้านภูมิปัญญาหรืออัตลักษณ์ของไทยด้วย ทางหนึ่ง

โดยภาพรวมจะเห็นว่า คำเถียงของครูทวี เทียงแท้ นั้นเกิดเป็นประโยชน์ทางการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในด้านประวัติศาสตร์ ที่มีภาษาเป็นตัวถ่ายทอดเรื่องราวผ่านรูปแบบวาทกรรมที่ปรากฏในคำเถียง อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรรักษาให้อยู่คู่กับวัฒนธรรมไทยสืบไป